

Г.Б.б.
395

вишем одобрењу посвећена Њ. В. Краљу Александру I.

ЖИВАДИН М. СТЕВАНОВИЋ

ЗА
ЈЕДИНСТВО
И
СЛОБОДУ

Ову је књижицу наградио Њ. В. Краљ Александар I.
Откупило Министарство Војске и Морнарице, Ми-
нистарство Просвете, Задужбинско Одељење
и Командант целокупне жандармерије.

ПЕТО ДОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ.
с највишим одобрењем за посвету.

ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ
Електрична Штампарија и Књиговезница „Будућност“
1928.

ID=46569223

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
И. Бр. 45403

T. B. 6
395

По највишем одобрењу посвећена Њ. В. Краљу Александру I.

ЖИВАДИН М. СТЕВАНОВИЋ

ЗА
ЈЕДИНСТВО
И
СЛОБОДУ

Ову је књижицу наградио Њ. В. Краљ Александар I.
Откупило Министарство Војске и Морнарице, Ми-
нистарство Просвете, Задужбинско Одељење
и Командант целокупне жандармерије.

ПЕТО ДОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ.

ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ
ЕЛЕКТРИЧНА ШТАМПАРИЈА И КЊИГОВЕЗНИЦА „БУДУЋНОСТ“
1928.

— П Р Е Д Е Л А —

Писац ових редова није свршио неке велике школе његова је професија земљорадња; али, и поред земљорадње он се најрадије бави читањем књига, наше литературе и стране у преводу.

Читајући историју нашег народа који је пет векова проливао своју крв за слободу и уједињење, као и историју славне Династије Карађорђевића у којој нарочито блистају дела нашег узвишеног Владара Њ. В. Краља Александра I под чијим смо мудрим вођством достигли врхунац славе, слободу и уједињење троименог нам народа. Одушевљен Његовим витештвом, самопрегоревањем, и неизмерном љубављу према своме народу и отаџбини, писац ових редова желео је да Му у знак највеће захвалности посвети ово своје мало дело и тражио је одобрење да то може учинити.

Њ. В. Краљ благоволео је преко свога првог ађутанта г. Стев. С. Хаџића, сада министра Војске и Морнарице, одобрити му, оно гласи:

ПРВИ АЂУТАНТ

Њ. В. КРАЉА

Службено.

17 - VIII - 26.

Поштовани Господине,

Ваше писмо од 13. ов. м. примио сам и реферисао Њ. В. Краљу.

Њ. В. Краљ благоволео је са задовољством одобрити Вам да Вашу збирку песама „За Јединство и Слободу“ можете посветити Њ. В. Краљу.

Овом приликом по највишем налогу, шаљем Вам и поздрав Њ. В. Краља.

Изволите Господине примити уверење мога поштовања

Први Ађутант Њ. В. Краља,
Ари Генерал Стев. С. Хаџић, с. р.

ПОСВЕТА

ВРХОВНОМ КОМАНДАНТУ

ЊЕГОВОМ ВЕЛИЧАЊСТВУ КРАЉУ АЛЕКСАНДРУ I

у знак захвалности, верности и оданости, посвећујем
с највећом љубављу ово своје малено дело.

У данима мрака, бура и страхоше,
Кад је холуј бесни са севера дув'о;
Трновишим пушем шешке нам Голгоше
Он је с шег слободе прон'о и сачув'о.

И с болом је глед'о, где му сила груба
Ошацибину драгу црном шамом скрива,
и једнога дана уз звук бојних шруба
Он је пошо њојзи снагом горског дива.

Срушио је њене катанце и браве,
Разагнао шаму петвековних ноћи
И дошао нама под окриљем славе,
С новом Круном Царском пун божанске моћи.

Сједињена браћа са далеких страна
Под Његове светле похиташе скуше,
Пружише Му венце, и шад врх Балкана
Силан народ сшупа на слободне пуше.

И у Њему гледа будућега Цара,
 Што слободу жељну свом је роду дао,
 Јер Геније Његов ново доба ствара
 Пред којим је цео свет задивљен стао.

Наполеон шта је? Он је шуђе хтео.
 Наш Геније своја тражио је права
 Са словима златним Историје део
 Његовим херојством стране испуњава.

Светла ће му дела кроз многа столећа
 Блистати нашем Роду ком је љубав дао.
 Ја му на дар пружам ову кишу цвећа,
 У малој сам је башти узабрао!

12.-X.1926. год.
 у Брестовцу.

Живадин М. Стевановић
 земљорадник из села Брестовца,
 срез Гружански.

За Јединство и Слободу.

Пет векова боримо се за Јединство и Слободу,
Пролили смо море крви, широм наше родне грудне,
Пет векова мучеништва, стварали смо нашем роду,
Нове међе отаџбине, да слободан у њој буде.

Стварали смо нове међе снагом наших прадедова,
Што су пали на косову, на Мишару и на Дубљу,
А пред нама блистала је једна млада звезда нова,
Ми смо ишли, јер смо знали, да нас води родољубљу.

Ми смо прошли кроз Голготу, где распећа крст је био,
Ми смо прошли туђе земље, туђа мора и градове,
За Јединство и Слободу, та реч нам је символ мио,
И њиме смо остварили наше наде, наше снове.

А сад, кад смо пребродили петвековне црне ноћи,
Звезда нам је заблистала у најлепшем своме сјају,
Достигли смо до врхунца силне снаге, силне моћи,
О наше се пријатељство сви народи отимају.

Ми смо сада оне реке што низ благе јуре стране,
Па кад дођу у долину оне своје снаге здруже,
Ми смо једног старог стабла, нова снага, мале гране
Једна башта где цветају, светле наде, као руже.

Ми смо деца једне мајке, она нам је мила свима,
Она нас је одњихала, она нам је живот дала,
Она нам је засејана, милијон'ма гробовима.
Над којима створена је зграда наших идеала.

Ми ћемо ту чуват зграду и на њеном светлом своду,
 Нашем млађем нараштају од железа венац свити,
 И на њему написати : „За Јединство и Слободу,
 Кап последњу проли крви, само тим ћеш вечан бити“ .

Брестовац, 1926 год.

Живео Краљ!

Чуј народе Отаџбине, где се наше име пева,
 Где звук струне танким гласом машту буди срце згрева.
 Где се чују из олтара топле химне, звуци звона,
 Слобода је очувана, част и слава милиона.

Где су после тешких дана, и бездане тако мрачне,
 Узмућених океана, синуле нам луче зрачне,
 И своју с у светлост сјајну разастрле на све стране,
 Јављају нам ново доба, будућности боље дане.

Садашњост се венцем кити што јој срећни Усуд сплео,
 Век двадес'ти окитиће историје један део.
 И тај део на челу ће носит' једно славно име;
 А ти ћеш се, мили роде, поносити вечно њиме.

Јер то име што се сада широм целог света слави,
 На чело га свог народа потлаченог Господ стави,
 Да му скине ланце ропства, да оплете славне венце,
 Да сједини браћу нашу, Срб' Хрвате и Словенце.

Са јуначком војском својом достига је жељног циља,
 И велику славу своју; сав Га народ благосиља,
 Многа срца наших чеда Његовом се славом снаже:
 Јер заслуге велике су што их роду своме прилаже.

Вас три сина једне мајке ове наше родне груде,
 Сви под скуте нашег Краља, нек' нам славни вођа буде.

У загрљај братски ближе Срб' Хрвати и Словенци
 На Краљевом светлом Двору нек блистају наши венци.

Нек се братска песма хори, вечна песма дуготрајна:
 Живео нам наш Краљ млади и Круна му била сјајна.

1925. год.

Повратак победника.

Отаџбино драга са далеких страна
 Дођоше ти чеда у поносном ходу,
 И оштрицом бритком својих јатагана
 Искупише славу и теби слободу.

Кроз сва села твоја песме нек' се хоре,
 И по градовима химна нек се поји,
 Нек' се свуд разлежу планине и горе,
 Земља нек' се блиста од стегова твоји

Твоје трубе бојне нек' свуд славу јаве
 Широм свег Словенства преко даљних мора:
 До Дунава, Тисе, Јадрана и Саве,
 И Триглава даљна, и Карпатских гора.

Нек' се свуда поје песма једна иста,
 У загрљај братски нек' се приђе ближе,
 Па да слава твоја као алем блиста
 И висина твоја међу звезде стиже.

Ти весела буди сад у ове дане,
 Јер, будућност твоја срца наша згрева.
 Нека звоне песме кроз све твоје страње,
 Твом љубљеном Краљу химна нек се пева.

У Брестовцу 1925. год.

Споменик на Кајманчалану.

Поносит, горд у вис се диже,
 Ко да би хтео међ' звезде ближе,
 Да дигне дела вечите славе
 Јунака палих,
 Ко тужни спомен борбе крваве,
 Свако му слово у злату трепти,
 Свако ко жива буктиња светли,
 Свако ће бити светло вечито
 И говориће громко речито
 Свим народима и поколењима
 До год их овде на земљи има:
 Како се света слобода брани,
 Како се земља жртвама храни,
 Како се живи и радо гине
 За част и славу Отаџбине.

О, браћо, што сте јуначки пали
 И дигли углед свом милом роду,
 Над хумкама су вам божури цвали
 И врх њих стоји као да пише
 „Чувајте ово немамо више
 Све смо вам дали за слободу!“

Дали сте много, пали хероји,
 Крв сте пролили ширином света
 Из које ничу у златној боји
 Три млада, снажна и горда цвета
 Сплетени чврсто у један венац,
 Којему цео свијет се диви,
 Јер Србин, Хрват и Словенац.
 Са ваших дела слободно живи,

С поносом ваше помињу име
 И на мермеру златним словама

Пишу га да се заките њиме
Словенска чеда у вековима :
Нек' вам је хвала и вечна слава!
Овај вам спомен име бележи,
Ко тужни символ рата крвава
У коме сјајна епоха лежи.

Вама се вечни спомени дижу,
Јуначких дела највеће славе,
А поколења кад која стижу
Нека се сете
Кајмакчаланске борбе крваве.

Горди смо

Ми смо горди сада у свој својој моћи :
Мишице су наше тврде као челик,
Ми смо један народ достојан и велик'
Што се после мрачне, петвековне ноћи,
Винуо у зору слободе и сјаја,
Напорима једног здравог нараштаја,

Скрхани су ланци, васкрсло је доба;
То је ново доба правде и морала.
Дигнуте су зграде светлих идеала,
О, Душане Силни, устани из гроба.
И погледај широм кроз даљине сиве,
На потомке своје који данас живе.

Ти ћеш видет' тамо три рођена брата,
Три румена цвета ко боја кармина,
Једне миле мајке три велика сина,
Што су после бурног и крвавог рата,
Загрљени стали под окриљем славе,
То су деца горда твоје крви здраве.

И видећеш тамо једног младог краља,
 Достојнога Теби после тол'ко века,
 А и Царску Круну како на Њ'га чека,
 Која се кроз блиску будућност помаља.
 И на мудру главу спремна да Му стане,
 Као символ славе твоје деце збране.

О, Душане Силни, ми смо горди с тобом.
 Историска прошлост о теби нам збори,
 Ми ћемо у светлој и руменој зори,
 Закићеним новим историским добом,
 Нашем младом Краљу Царску нову Круну
 Ставити на главу алемима пуну.

1925 год.

Отаџбини

Горда буди Отаџбино моја
 Јер те кити братске слоге венац
 Згрљена су мила деца твоја
 У Слободи Срб, Хрват, Словенац.

Топле химне из њихових груди
 Широм света славу ти проносе
 Ти им права хранитељка буди
 Јер они се са тобом поносе,

За тебе ће кад требало буде
 Крв пролити на бојним пољима
 Отаџбино широм твоје груде
 Свак је срећан, јер те славну има.

Сад треба

Доста смо суза и крви пролили,
 Многе смо смртне искапили чаше.

Пред мрачни понор стављени смо били:
Сад треба радост у домове наше.

Сад треба отац уз Гусала звуке,
Одморен од дневне тегобе и блата,
Да узме чедо у знојаве руке,
И да му пева о данима рата.

Сад треба мати кад о срећи снови,
Радости пуна, крај дечице мале,
да пева о њима које земља скрива,
Што падоше бранећ' наше идеале.

Сад треба сеја у пролећне дане,
Од најлепшег цвећа венац да оплете,
И где год нађе гробове незнане,
Бораца палих, да га на њих мете.

Сад треба браћа незнана и знана,
Коју чиста љубав Отаџбини води.
Од Триглава даљна до Кајмакчалана,
Да певају химну Краљу и Слободи.

Сад требају Срби, Хрвати, Словенци.
Та згрљена браћа наше родне груде
Да раде и дају све што могу дати,
Да нам Отаџбина наша срећна буде.

1926 год.

Стег Јединства

Непоштедно крв смо лили врелу,
Широм света и наших брегове,
Докле нисмо стигли светлом делу,
Започетом пре седам векова.

Немања је истом циљу хтео,
 Ал' му Господ досудио није,
 Да када се својом моћи пео,
 Венац Славе и јединства свије.

Душан дође, венац свијат' стаде,
 У њ' уплеће цвеће разнобојно:
 Цар Лазаре на Косову паде,
 Затим дође ропство петвековно.

Дође Ђорђе, диже мач убојни:
 „Из ропства се прени мио роде,
 За њим Милош; у тој светој војни,
 Сину искра злаћене слободе.

Ал' кад Петар Велики се јави,
 Својом снажном и челичном руком.
 Стеже гују што слободу дави,
 И сионске трубе јасним звуком.

Нашем роду слободу објави,
 Од Триглава до Јадрана плава,
 Стег Јединства на бедеме стави,
 Да згрљену браћу обасјава.

Понос Отаџбине.

Прохујали су дани буре љуте
 У прах црно строшено је стење
 И на сунце обасјане путе
 Гордо ступа ново поколење.

Запојено витештвом и славом
 Праћедова на Косову пали
 Сан векова постао је јавом
 Слободе нас запљуснуше вали

Ми смо срећни широм родне груде
 Три хероја једном душом дишу
 Својом крвљу повесницу пишу
 Кроз векове да нам понос буде

Великом Ослободиоцу Србије Петру I

Твоје свете сени почивају с миром,
 У гробници коју златан ковчег краси,
 Ал целога света и Словенства широм,
 Никад Ти се славно име не угаси.

Сећаће Те се кроз време далеко,
 Француска, где си у младости био,
 И у њојзи своју прву славу стек'о;
 И Легију части за храброст добио.

И поносна Босна Твоје Име знаће :
 У устанку њеном Ти си био први,
 За слободу наше поробљене браће,
 Не зажали живот, нити своје крви.

Ал' судбина славе други обрт хтеде,
 Да подигнеш морал и углед свом роду.
 На Краљевски Престо Српству Те доведе,
 Да створиш Јединство, Братство и Слободу —

И када си дош'о пун наде и вере,
 Поробљена браћа очи су упрла,
 Из тешкога ропства мрачне атмосфере.
 У Тебе, о наша славо неумрла.

Ти пун духа вишег божанствене моћи.
 Осећ'о си патње, што нам браћу даве

Час чек'о си, кад ћеш, с Божјом вољом поћи,
Да походиш браћу с Вардара и Саве.—

И тај час је дош'о. срећнога тренутка:
Пошао си с војском прво ка Вардару.
Да однесеш радост сред тамошњег кутка,
И повратиш славу Немањића стару.

Твоја војска с Тобом, узданица жива,
Скрхала је ланце из тамница груби,
Пустила је робље да слободно снива,
И да своју драгу Отаџбину љуби.

Ти, узвишен, диван, на врхунцу славе,
На Вардару тада, напојивши белца,
С уздахом си гледо' тамо преко Саве.
На нашега брата Хрвата, Словенца.

Ал' не беше време да се њима стиже,
Изнурени бесмо од два љута рата,
Брегалница хучна, мрачни вео диже,
Да у Бугарима не имамо брата.

И победа наша свуда триумф слави,
Јер с нама је правда и Божија воља,
Ти се гордо враћаш са Круном на глави,
С Брегалнице, Дрима и Косова Поља.

Аустрија подла, отровница света,
Завидећи нашој победи и слави,
Ко грабљива птица кад на жртву слета,
Са хордама својим примиче се Сави.

Уцени слободу: ал' Ти ниси хтео,
Дати оно за чим од увек си снив'о,
Већ одважно, хладно, слободан и смео,
Примио си борбу а не ропство живо.

Скупио се чеда: Отаџбина нова,
 Дала их је више нег' прошла два рата
 Од Рудника, Цера, Шаре и Комова.
 Под заставом ступа храбро брат до брата.

И с њима си свијет уздрмао цео,
 Народима малим ти'м слободу дао,
 Док ловоре венце Ареј ти је сплео,
 Из победа што си извојеват знао.

На бранику када у највећој хуци,
 Дух бораца клоне, час последњи стиже,
 Ти силазиш у ров са пушком у руци,
 И победни ловор вечне славе диже.

Ал' кад небрат мучки, пун злобе и мрака,
 Мач забодје с леђа, сруши наде, снове,
 Преко мора крви, лешева и рака,
 Морало се поћи, рад слободе нове,

И пош'о си смело кроз далеке стране,
 Голготом која Васкрсењу води,
 С вером да ћеш боље ускрснути дане,
 Вратити се нама у пуној слободи.

И гле, после патње коју судба даде
 Три године мрачне поробљеном роду,
 Под ударцем снажним иг тиранства паде,
 Ти се враћаш нама носећи слободу.

Долазиш нам гордо, к'о победник права
 Док пред ноге твоје падали су венци.
 И згрљена браћа клићу: Слава! Слава!
 Плод херојства Твога Срб' Хрват' Словенци.

Престоница бурно, у блеску и сјају
 Осула Те цвећем ода свију страна,

Носиоче славе нашем нараштају
Победниче ропства целога Балкана.

И у њој си хтео уживати часе
И плодове трудом стечене у боју.
Та херојска дела наше славне расе
И да седу старост опоравиш своју.

Али дође Анђ'о кога Господ прати,
Те нам Те за увек отрже и узе
И на гроб Твој светли, славом обасјати,
Цео тад, наш народ пролио је сузе.

Сад спокојно спавај, наш Велики Краљу,
И нека Ти ништа Твој покој не мути
Јер ми ћемо поћи даљем идеалу
И Царску Ти Круну цвећем обасути.

1925 год. у Брестовцу

На обалама Јадранског Мора

Успомена из 1915 год.

Усахни, бурно море, раздвој се на две стране,
Нек' буде сухо дно,
Јер ево браће моје из земље изагнане
Долазе жалосно!

Мојсија другог ево с Народом изабраним
Да спасу цео свет.
Зато их пусти, море, нек' пређу другој страни
Да приме славе цвет!

Сломљени сад су они, препуни туге, јада.
Ал' дух је снажан њин.
Смилуј се, драго море, пусти их, пусти сада
Нек узму сјајни крин!

И од тог нежног цвета нек' славе сплету венац
 Јединства роду свом,
 Да братски приђе Србин, и Хрват, и Словенац
 У један свети дом.

Ти море, мирно буди, немој се колебати,
 Не удри валом брег,
 Јер ће ко символ славе над тобом скоро сјати
 Слободног рода стег!

И ти ћеш, море, тада поносно, силно бити
 Господар морима свим,
 Наш ће Орао крила над тобом разавити
 И бићеш срећно с њим.

Сједињеној Отаџбини

Пет векова гледали смо у те,
 Растурени, згажени и мали
 Пет векова крчили смо путе
 Док ти нисмо у загрљај стали

Пет векова буром која дави
 Хрлили смо теби преко вала
 Пет векова тама што нас зави
 Сад се твојим сјајем обасјала.

Ми смо гордо подигнули главе
 Нашој моћи народи се диве
 Деца твоја с Вардара и Саве
 Само за те умиру и живе.

Јединство

Појте, цркве, Давидове псалме,
 Нек' се хори кроз царство етира

И кроз поља и све горе даљне —
Вечна песма љубави и мира.

Свуд Јединство нек се проповеда,
Чувар моћни славе и јунаштва,
Који руши и ломи без реда
Ланце сужња, ропства и дивљаштва.

Који само за циљ један знаде:
Да сједини и моћ снаге ствара,
Да уздигне, нов дух да му даде.
Да не клоне, да се не обара.

Јединство је к'о звезде кад сјају;
Саму, једну помрчина скрива,
Удружене већу светлост дају
И земља се од таме открива.

Јединство је ко велико море:
Поточиће лако је обићи,
Ал' здружени, путујућ' кроз горе,
Сила буду, не можеш им прићи.

Желим тако да буде и с нама,
Хеј Словенци, Срби и Хрвати,
Приђ'мо браћо с песмом на уснама
У Јединство: срећа да нас прати.

Шумадија

Свака ти је земље стопа
Нашом крвљу покапана
И засута лавом топа
Врелим гвожђем преорана.

Тебе само Господ створи
Да си гнездо соколова,

Нама твоја прошлост збори
Шта садашњост значи ова.

Јер садашњост пуна сјаја
Узором те чини врлим
Из твога је никла краја
Још под Вождом неумрлим.

Дух Јединства и Слободе
У теби се прво роди,
Кроз мрак преко мутне воде
Твој брод смелом циљу броди.

И сад кад је циљу стиг'о
Сјединивши своју снагу,
Заставу је братства диг'о
Сакупивши браћу драгу.

Од Јадрана до триглава
Где извире Сава чиста,
Њина снага, њина слава.
Као алем свету блиста.

Ал' врх њих ће звезда твоја
Понајлепше вечно сјати,
Шумадијо земљо моја
Желим да те срећа прати.

Брестовац. 1926. год.

Војник

Ја сам војник Српско чедо,
Видео сам доста боја,
И многе сам патње глед'о
Што препати земља моја.

Видео сам крви доста
Намучене браће моје,

Али Србин увек оста
На бранику славе своје.

Видео сам кад су стали
У бој јурит за слободу
И како су покидали
Оков су руку своме роду.

Видео сам храброст њину.
Како радо жртве дају,
Како бране отаџбину
Славу млађем нараштају.

Надхеројска дела њина
Разгањају мрачне тмине
И скупљају сва три сина
У загрљај Отаџбине.

Слободу им свету дају.
Сунце мрачни облак гони,
И у томе загрљају
Вечито ће живет' они.

А ја ћу их штитит' снагом,
Срцем што је ојачало,
Са свом својом браћом драгом
Кад год буде устробало.

Успомена из Краљ. гарде 1925 год.

Палим херојима од 1912.—18. год.

Већ су прошли многи дани и многи ће јоште проћи.
Ал' хероји наши пали никада нам неће доћи.
Њине хумке и гробови што су свуда посејане
Потсећаће нас на борбе и изгнанства тешке дане.

Сећаће нас вековима на тегобе прошлих часа
 Кад се широм сва Европа као море заталаса,
 Кад падаху главе људске, кад гинуше милиони,
 Кад не беше нигде мира, ни у самој васиони.

Али наша браћа мила што падаху на све стране,
 Као кад се снопље жање, у топлије летње дане.
 Свуд сејаху кости своје, по свој нашој домовини,
 И по мору, и по копну, и далеко у туђини.

Крв се њина проливала, преко поља, пруго гора,
 Од Дунава, Саве, Дрине, до Јадранског даљног мора.

А из бујне крви њине, Слобода нам ниче ова,
 Из костију браће наше, наших палих соколова,
 О јунаци наши мили, ви у своме гробу ледну,
 Почивајте, јер створисте Краљавину силну једну.

Сјединисте славу рода Србин, Хрват и Словенац,
 Где год нађу хумке ваше, полагаће на њих венац.

И сеоске моме лепе, доносиће цвеће бело,
 Сећаће се: Слобода јер ваших руку свето дело.

Хеј Словенци, Срб' Хрвати, сједињена браћо мила,
 Сад чувајмо дела њина, јер крв се је многа лила!

И будимо увек сложни, без роптања и без вике,
 Херојима нашим палим, подижимо споменик!

Ми не дајмо света гробља да обујми густа трава,
 Већ на сунцу и у цвећу нека сваки мирно спава.

Гроб крај пута.

У крај пута, ено тамо,
 Хумка коју крије трава
 И под њоме млади војник
 Тамно бледог лица спава.

Заспао је сном вечитим
 Да се никад не пробуди.
 Не куца му срце више
 Сред његових младих груди.

Томе гробу вече свако
 Долазаше жена стара,
 Погрбљена и полако,
 У кадјони' носећ' жара.

Миришљави тамњан узе
 И на жар га смерно меће,
 Обливена сва у сузе
 Припаљује жуте свеће.

Кад их стави уз крстачу,
 Свету хумку тад целива,
 И прозбори као мајка
 Чије срце боле скрива

„О војниче о ратниче,
 О јуначе, славо мила
 Твоја мајка незна сада
 Где је тебе изгубила.

Ти си пао, ал си био
 Веран своме милом роду,
 Бранио си Српство своје,
 Нејач малу и слободу.

Српску славу, величину
 Сковао си с браћом својом.
 Нека ти је хумка лака
 Орошена зузом мојом.

Јер и мога милог сина
 Немилосна смрт ми узе,

Ал ја иезнам за гроб његов
Зато на твојем лијем сузе.

Палим браниоцима Отаџбине

Ваше сте кости посејали широм,
Ове родне груде за коју сте пали.
Спавајте данас у тишини с миром
Сад су остварени ваши идеали.

Вас ће се сећат' Отаџбина наша
Историја њена са словима златним
Писаће дела и херојства ваша
Напоре тешке у данима ратним.

За вас ће знати сирочићи мали,
Чије бледо лице пара суза врела,
Под скуте срама они нису стали,
Спасоше их од тог ваша мушка дела.

Дат нам је пример нових идеала,
Како се брани и чува слобода,
Спавајте мирно вечита вам хвала
Ви браниоци нашег милог рода.

Отаџбини.

Отаџбино мајко наша, наших старих прадедова.
Нестало је ланца твога, нестало је твог окова.

Твоја деца твоја нада, збратимљени светом слогом,
Косово су осветили и пред људ'ма и пред Богом.

И ти си нам данас силна, ко што ниси никад била,
Јер три брата, три љубимца вечно су те пригрлила.

О чуј'те ме, сва три брата, збратимљени слогом вашом,
Почувајмо ову груду пошкропљену крвљу братском!

Засејану лешевима најмилије браће наше
Који широм целог света своје кости остављаше.

Из којих нам славно ниче: Срећа, Слава и Слобода
Те се наше име пева широм целог људског рода.

Ми имамо Краља свога, који светло носи Име,
Александра Великога. Поноси се, роде, Њиме.

И душману своме реци: „Залуд, залуд сплетке ваше,
Ми имамо славног Краља сједињене браће наше!“

Зато, сада, здружимо се ми под наше зграде кровом!
Јер тада ће срећа цветат' Отаџбином земљом овом.

Сила, слава, моћ и снага, у јединству господари,
Нека и нас, хеј Словени, јединствени вео зари!

Тада неће бити рата, тешких беда и невоља,
Неће мрзет брат на брата, времена ће постат боља!

Па хајдемо зато, роде, путем славе и Јединства,
Путем срећи отаџбине и љубави и братимства.

Да нам снага буде силна, ко што никад није била,
Јер наша је отаџбина, три љубимца пригрлила.

1924. год.

Поздрав јединцу.

Небо је мутно, киша сипа хладна;
На земљу се јесен ко олово свали.
А отуд далеко, са севера даљна
Кроз туробну маглу журно лете ждрали.

Иду они тамо на та места света,
Где су била наша браћа непобедна,

Јер тамо далеко где наранџа цвета,
Остала су њина гробља непрегледна.

Један отац стари крај кућице мале
Старачко му лице ишарале боре,
Високо у лето посматраше ждрале,
Зна да они иду на далеко море.

Зна да они иду где је и он био,
Где му је сва нада, радост закопана,
Где јединца милог он је сахранио,
У туђини тешких изгнаничких дана.

Са очима сузним он поздравља ждрале:
„Ждрали, о ждрали, летећи високо
Кад прођете море и његове вале,
У острво једно зађите дубоко.

Спустите се, ждрали, крај маслине једне,
Видећете хумку коју крије трава,
То је спомен тужне душе моје бедне,
Јер ту мој јединац, моја радост спава.

Поздрав'те га ждрали, крај његовог гроба
Отпевајте једну песму жалостивну,
Опојте јунака из најлепшег доба,
И његову младост цветну, тако дивну.

Кад свршите ждрали, ту песмицу кобну,
Крај његовог гроба ви станите даље,
Не руш'те му више ви тишину гробну,
Само тихо каж'те: Отац поздрав шаље!“

* * *

И док киша сипи, тихо, непрестано,
Погрбљени отац с набораним ликом
За ждралима гледа, који су одавно
Отишли и поздрав однели са криком.

Царском Скопљу.

Кроз столећа време срушило те није
 Ни ројство мрачно ни тиранске хорде,
 О бедеме твоје хучни Вардар бије
 И химну ти пева твоје славе горде.

Векове ће многе црн заборав скрити
 Али прошлост твоја велика и часна,
 С, нама и у нама вечито ће бити
 Светла као звезда никад неугасна.

Наше драго Скопље крај хучна Вардара
 Нова надо, славо из минулих дана,
 Ти ћеш опет свога дочекати Цара
 Као што си негда Силнога Душана.

Брестовац, 1827. год.

На Голготи.

Преко дивљих арбанашких гора,
 Док снег пада, хладан студен бије,
 Ветар дува са далеких мора
 Свуда своју смртну студен сије.

Хуче горе, тресу се планине
 Уске стазе стрмом стрмом воде,
 Тама скрива брда и долине,
 Кроз ту таму српске чете ходе.

Преморене и клонуле тешко,
 Хлеба нема, малаксале груди,
 Изнемогло срдашце витешко,
 Хладно му је од велике студи.

Ништа нема дух да им оживи
 Кроз Голготу сем наде и вере,

Напред иду соколови сиви,
Кроз пределе тамне атмосфере.

Напред иду, по негде застану
Те одморе преуморно тело,
Па се крећу пошто душом дану,
Као какво посмртно опело.

Ох како се срдашце узбуди
Када видиш где из свега бела
Вири војник, млад, смрзнут од студи,
Лица бледа, издртог одеда!

Њега мајка загрлити неће,
Мала сеја совнути га: брале.
На гробу му неће нићи цвеће,
Сакриће га арбанске провале.

Тело ће му разнети шакали,
Бели мермер гроб му не украси:
Скршени су млади идеали
Као свећа која се угаси.

— — — — —
Јадна војска, коју туга дави,
Иде тихо по албанској страни,
У туђину где се Јадран плави,
Па да отуд отаџбину брани.

Успомена из 1915.год.

На бојишту.

Уз бојну вреву ратнога клика,
Самртну песму где куршум пева:
Земљу потреса топовска рика:
Свуда се дими, пламти и сева.

Ко бесна лава у небо пара,
И неизмерна крвца се лије,
Гине се, пада, руши, обара:
Брани се Српство и праг Србије.

Чује се ура! па се утиша
Оружје само и шкргут зуба
Продуже даље. Ко плаха киша
Падаше куршум. О рата груба!

Лешеве људски на гомилама,
Из прсле главе свуд мосак сипи,
О тврде кости гвожђе се слама, —
Ко у облаку све хучи, кипи,

Ломе се ноге, бајонет сева
Трошно се тело ко паук смрви.
А демон судбе кроз ваздух пева,
Оће жртава и људске крви.

И крв се страшно потоком лије
Рањеник неки тужно зајечи:
„Војниче брате, сине Србије,
Спаси ме, чуј ми последње речи!

Ал' залуд вапај! Нико не чује
Од љуте борбе страшног потреса,
Само гранате кроз ваздух хује,
Бацајућ' у вис људска телеса.

Патриота

„Дали љубиш Отаџбину драгу
Желиш ли јој напретка и среће“
Да љубим је целу своју снагу
Ја сам за њу заложим веће.

„Да ли волиш књигу која ствара,
Патриоту од старих и млади“
Да волим је нико не обара
Оно што му у срце усади.

„Она књига светиња је права
Која светле традиције буди
Која духу нове хране дава
Која пламен зажиже у груди
Такву књигу и поштуј и љуби“.

Слободи!

Неколк'о тешких прође векова,
Како нам на те душман насрну?
Ти беше мета свих наших снова
Водиља звезда кроз поноћ црну.

Пет је столећа, херојска раса,
Хрлила бурно, твој топлим сунцу:
Да се огреје, и сваког часа
Били смо ближи твојем врхунцу.

И данас ево твој зрак нам стиго,
И новом надом срца нам згрева;
И кад је ропства копрену диго,
Цео наш народ песме ти пева.

Под твојим крилом радости праве,
Стао је Србин, Хрват, Словенац,
И око твоје божанске главе
Јединства нашег блиста се венац.

Дрзнул' се ко год са земног шара,
Да с твога чела венац дохвати,
Пред децом Саве, Драве, Вардара:
Дрскост ће своју скупо да плати.

Ми ћемо за те, слободо драга,
Устробал кад год, крв своју лити,
Јер ти си наша нада, и снага;
Како је слатко слободан бити!!
Јер сунце твоје живот нам дава
Живела наша слобода права.

Брестовац, Шумадија 1928. г.

ПОГОВОР

Када сам, 1924. године, издао прву збирчицу својих радова у врло малом броју примерака, само за ужи круг својих пријатеља, ја нисам веровао да ће она бити тако топло примљена од њих, као и од неких наших признатих књижевних, којима сам давао на оцену.

Министарство Војске и Морнарице одкупљује ми један део, Министарство Просвете препоручује их за школе и читаонице, уредништва појединих часописа препоручују их читалачкој публици, и ја као бивши војник Краљеве Гарде предајем један примерак Његовом Величанству Краљу. Његово Величанство Краљ прочитавши га благоволео је наградити ме. Кад се узме у обзир моје малено школовање од три разреда основне школе, онда се може рећи да сам постигао успехе, којима се нисам ни сам надао, а који су ми давали снаге и полета, те сам и даље радио сарађујући на појединим нашим часописима: Венцу, Војничком Гласнику, Српском Косову и др.

И сада, усуђујући се да штампам ову нову збирчицу, у коју сам унео одабраније радове из раније збирке а користећи се великом добротом Господина Богдана Поповића професора универзитета који ми је збирку прегледао и дао лепо мишљење о њој, ја је предајем теби, драга омла-

дино, желећи да ти загрева срце жаром патриотизма и родољубља, и да те сећа оног мора пролирене крви, оних милион и по гробова наших милих и драгих, који су расејани по свим деловима света, ради нас, ради Јединства и Слободе. Ја је предајем теби, посвећујући је једном највећем поборнику за Јединство и Слободу, нашем народном и херојском Краљу Александру, који је далеко у изгнанству од своје љубљене Отаџбине рекао адмиралу савезничке флоте кад га је овај понудио да уђе први у лађу: „Када и последњи избеглица Мога народа буде укрцан у лађу, тада ће доћи ред и на Регента Србије“. Томе великом, узвишеном и родољубивом Владару, који изнад свега највише воли свој Народ, ја посвећујем с највећом љубављу ово своје малено дело, желећи да и оно допринесе ма и најмањи део, на изградњи наше свете народне мисли.

12. септембра 1925. год.
у Брестовцу.

Писац.

